

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ALYTAUS PATAISOS NAMUS

2020-07-08 Nr. 4D-2020/1-417
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama – Skundas) dėl Alytaus pataisos namų (toliau vadinama ir – Alytaus PN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su kreipimosi nagrinėjimu.

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

„[...] šių metų vasario 18 d. ėjau į parduotuvę nusipirkti maisto prekių tiek higienos ir 19 dieną atėjo režimo darbuotojai darė pas mane kratą ir rado maišuose mano prekių. Jie tuos pirkinius pasiėmė motyvuodami tuo, kad jie ne mano. [...] buvau nuėjęs pas juos į kabinetą tai iš ten buvau išvartytas. [...] aš parašiau direktoriui skundą ir man davė atsakymą, kurio aš visai nesuprantu [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Seimo kontrolieriaus prašoma išspręsti susidariusią situaciją.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2020 m. kovo 30 d. raštu Nr. 4D-2020/1-417/3D-543 kreipėsi į Alytaus PN administraciją, prašydamas paaiškinti Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes.

2020 m. balandžio 14 d. Seimo kontrolierius gavo Alytaus PN administracijos 2020 m. balandžio 14 d. raštą Nr. Nr. 8-2299.

Šiame rašte ir jo prieduose nurodoma:

4.1. „[...] Nuteistasis X į Alytaus pataisos namų administraciją dėl galimai iš jo paimtų maisto produktų, higienos prekių ir dėl pareigūnų veiksmų raštiškai kreipėsi 2020-02-19 (reg Nr. 6-243, 2020-02-21). Nuteistajam buvo atsakyta 2020-03-19 raštu Nr. 363-370.

Kratų ir / ar apžiūrų metu iš nuteistojo X nebuvo paimti jokie jam priklausantys skunde nurodyti asmeniniai daiktai. [...]“

4.2. Pareiškėjui adresuotas Alytaus PN 2020 m. kovo 9 d. raštas Nr. 363-370, kuriame nurodyta: „[...] Alytaus pataisos namų administracija Jūsų skundą išnagrinėjo ir informuoja Jus, kad Jūsų skunde pateikti faktai neatitinka tikrovės. Atsižvelgiant į tai, kad Jūs nuo 2020-08-29 dienos (tokia data nurodyta rašte), esate paskirtas atlikti bausmę į <...>, o nuo 2020-02-20 dienos esate perkeltas į drausmės grupę <...>. Patikrinus Alytaus PN pažeidimų registrus nėra duomenų, kad Jūs būtumėte savavališkai pakeitęs miegamąją vietą.

Informuojame, kad atliekamų kratų ir apžiūrų atlikimas laisvės atėmimo vietose atliekamas vadovaujantis Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2014-09-10 įsakymu Nr. V-362 dėl laisvės atėmimo vietų apsaugos ir priežiūros instrukcijos patvirtinimo. Todėl teikti informaciją apie kratas, kitose kameroje ar įstaigos teritorijose, Jums [...] negalime, kadangi tai yra tarnybinio pobūdžio informacija. [...].“

4.3. Seimo kontrolieriui pateiktas Alytaus PN direktoriui adresuotas Pareiškėjo 2020 m. vasario 19 dienos skundas, kuriame prašoma išsiaiškinti, kodėl iš Pareiškėjo buvo paimti maisto produktai ir higienos prekės, pirkti įstaigos parduotuvėje.

Skunde Pareiškėjas nurodė, kad jo daiktai buvo paimti iš <...> vietos palovio, kur esą Pareiškėjas buvo juos pasidėjęs, nes manė, kad bus perkeltas į šią vietą.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos įstatymai ir tarptautiniai teisės aktai:

5.1. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama – BVK):

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. 3. Kalėjų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.“

5.2. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAI):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

5.3. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. sausio 21 d. įsakymo Nr. 1R-25 „Dėl Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“ (toliau vadinama – PĮTIVTT):

18 punktas – „Nuteistieji ir suimtieji privalo pataisos įstaigoje (tardymo izoliatoriuje) vykdyti įstatymų reikalavimus ir laikytis elgesio taisyklių: [...] 18.7. savavališkai nekeisti gyvenamosios ir miegamosios vietų; 18.8. laikyti (kabinti) asmeninius daiktus tik tam įrengtose vietose; [...]“

Tyrimo išvados

6. Skunde Seimo kontrolieriui Pareiškėjas nurodo, kad 2020-02-19 su skundu kreipėsi į Alytaus PN administraciją dėl, jo manymu, netinkamo pareigūnų elgesio, kratos metu paimant jo maistą ir higienos prekes, kuriuos buvo nusipirkęs įstaigos parduotuvėje. Pasak Pareiškėjo, Alytaus PN pareigūnai pateikė atsakymą į jo skundą, tačiau atsakymas Pareiškėjui yra nesuprantamas.

7. BVK 183 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui, o šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos.

Taigi, specialusis įstatymas, reguliuojantis bausmių vykdymo ir atlikimo tvarką, sąlygas ir principus – BVK – nustato privalomąją tvarką bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų bei sprendimų išankstiniam nagrinėjimui ne teismo tvarka.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2020-02-19 Pareiškėjas su skundu kreipėsi į Alytaus PN direktorių, Alytaus PN administracija atsakymą pateikė 2020-03-09 (reg. Nr. 363-370).

Pareiškėjo skundas buvo išnagrinėtas ir atsakymas pateiktas per BVK 183 straipsnyje nustatytą 20 darbo dienų terminą.

8. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas yra paskirtas atlikti bausmę į <...>, o nuo 2020 m. vasario 20 dienos buvo perkeltas į drausmės grupę: <...> (šios pažymos 4.2 punktas).

Pareiškėjas Skunde teigia, kad 2020 m. vasario 19 dieną, atlikdami kratą, pareigūnai pasiėmė jo daiktus ir negražino, todėl dar tą pačią dieną Pareiškėjas su skundu kreipėsi į Alytaus PN, tačiau gavo nesuprantamą atsakymą.

Skundo tyrimo metu išsiaiškinta, kad Pareiškėjo daiktai buvo paimti iš <...> vietos palovio, kur esą Pareiškėjas buvo juos pasidėjęs, nes manė, kad bus perkeltas į šią vietą, taigi, Skunde nurodyti daiktai buvo palaikomi ne Pareiškėjui skirtoje gyvenamojoje vietoje (šios pažymos 4.3 punktas).

Pažymėtina, kad PĮTIVTT 18 punkte aiškiai nurodyta, jog nuteistieji privalo pataisos įstaigoje laikytis elgesio taisyklių ir savavališkai nekeisti gyvenamosios ir miegamosios vietų, laikyti (kabinti) asmeninius daiktus tik tam įrengtose vietose. Taigi, Pareiškėjas neturėjo teisės laikyti savo asmeninių daiktų ne savo gyvenamojoje vietoje. Nėra aišku, kodėl Pareiškėjui kilo mintis palikti savo daiktus kitoje, ne jam skirtoje, gyvenamojoje vietoje.

Seimo kontrolieriui kyla pagrįstų abejonių dėl Alytaus PN pareigūnų tinkamo komunikavimo su nuteistaisiais, nėra aišku, ar pareigūnai tinkamai informuoja nuteistuosius apie numatomą perkėlimą į kitą gyvenamąją vietą.

Atsižvelgiant į tai, Alytaus PN administracijai rekomenduotina atkreipti Alytaus PN pareigūnų dėmesį į tai, kad su nuteistaisiais būtų tinkamai komunikuojama, jie būtų suprantamai informuojami apie būsimą perkėlimą bei apie galimybę laikyti asmeninius daiktus tik jiems priskirtose vietose.

9. VAĮ 3 straipsnyje įtvirtinti principai, kurių privalo laikytis viešojo administravimo subjektai. Vienas iš principų – išsamumo, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (šios pažymos 5.2 punktas).

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo gyvenamoji vieta yra <...>, o pareigūnai per kratą paėmė daiktus iš <...> palovio. Kaip Skunde teigia Pareiškėjas, produktus ir higienos prekes buvo pasidėjęs ne jam skirtoje gyvenamojoje (miegamojoje) vietoje (šios pažymos 5.3 punktas).

Seimo kontrolieriui įvertinus Alytaus PN administracijos 2020-03-09 pateiktą atsakymą (reg. Nr. 363-370), nustatyta, kad Alytaus PN administracija išsamiai ir tinkamai išnagrinėjo Pareiškėjo skundą, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi, bei papildomai informavo Pareiškėją, kad teikti jam informacijos apie kratas kitose kamerose arba įstaigos teritorijose negali.

10. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei į teisinį reguliavimą, konstatuotina, kad Alytaus PN administracija vertinama skundžiamą situaciją pateikė tinkamą atsakymą, rėmėsi teisės aktų nuostatomis, laikėsi BVK 183 straipsnyje numatytų terminų, todėl Pareiškėjui į jo skundą pateiktas tinkamas atsakymas.

Pareiškėjo Skundas dėl Alytaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimai netinkamu skundo nagrinėjimu, pripažįstamas nepagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

11. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia X Skundą dėl Alytaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su skundo nagrinėjimu, **atmesti**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Alytaus PN direktoriui rekomenduoja atkreipti Alytaus PN pareigūnų dėmesį į tai, kad su nuteistaisiais būtų tinkamai komunikuojama, asmenys būtų jiems suprantamai informuojami apie būsimą perkėlimą bei apie galimybę laikyti daiktus tik jiems skirtose vietose.

13. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierių Augustiną Normantą pavaduojanti
Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė